

Vanhan liiton leppoisaa nykymaalausta

Taidemaalari Teemu Saukkonen on ottanut tietoisesti riskin ja satsannut kaikkensa taiteeseen.

TEKSTI HENRI HAGMAN
KUVAT ANNA-LEENA MUOTKA

Wihurin tämän syksyn residenssitaiteilija on taidemaalari Teemu Saukkonen (s. 1954). Vierailu hänen ateljeessaan taiteiden tiedekunnassa on virkistävä muistutus kuvataiteen diskurssittomasta ominaisuudesta. Jos haluat kuvataiteilijaksi, leikkaa ensin kieleksi irti, kuten asian aikoinaan ilmaisi Matisse, yksi modernin taiteen merkittävimmistä auktoriteeteista.

Haastateltaessa Saukkonen kontekstoi taiteensa aikakauteen ja sen ilmiöihin, mutta puheesta puuttuu kokonaan nykytaiteilijalle tyypillinen huolestunut problematisointi ja taiteen puolustaminen. Äänessä

on ”vanhan liiton mies”, internet-sivuton taiteilija, joka on käyttänyt sähköpostiäkin vasta viisi vuotta.

Saukkonen teki periaatepäätöksen priorisoida taiteen tekeminen kaiken muun edelle, aivan uransa alussa, valmistuttuaan Kankaanpään taidekoulusta vuonna 1978.

– Halusin ottaa tietoisesti riskin ja satsata taiteeseen, etten sitten vanhempana jossittele, että olisinhan minäkin voinut tehdä, jos mulla olisi ollut aikaa. Taukoja ei maalaamisessa olekaan ollut. Olen ollut ahkera poika. Vaikka toki välillä täytyy pohtia, lueskella ja matkustella, hamuta rahaa ja kasvattaa kolme lasta.

Teemu Saukkonen residenssiyöhuoneellaan Taiteiden tiedekunnassa, taustalla maalauksia siellä valmistuneesta sarjasta Vegetarians of Love.

Maalaus sarjasta Vegetarians of Love, akryyli ja kanavakirjontatyö kankaalle 2016.

Monotypia-teoksia sarjasta Chiaroscuro, 2015.

Leppoisa musta nauru

Kaikki lähti vesiväreistä. Ne äiti antoi pojalleen mukaan tämän lähtiessä interreilaamaan ja itseään etsimään. Palattuaan puolen vuoden päästä Marokosta laihutuneena ja punatautisena Saukkonen näki edessään vain taiteen tien.

Jo opiskeluaikana hän pääsi töillään tärkeisiin Suomen taiteen vuosinäyttelyihin. Opintojensa jälkeisinä vuosina hän maalasi sinnikkäästi suuria maalauksiaan ahtaissa kotitiloissa, pukukopeissa ja kerrostalon askarteluhuoneessa.

1980-luvulla Saukkonen kuului Kuopion koulukuntaan, maineikkaisiin ekspressionisteihin. Maalauksellisuus ja maalaustaide ylipäättänsä olivat silloin koko planeetalla nosteessa. Saukkosen ura muotoutui uomaansa: yksityisnäyttelyitä parhaissa gallerioissa ja museoissa, taidekilpailujen voittoja ja julkisia teoksia, pitkiä apurahoja.

Saukkosen teoksissa on alusta alkaen näkynyt postmodernin ajan italialaisen ekspressionismin eli Tran-

savantguardian vaikutus. Tunnusomaista on siis lämmin myönteisyys mustimmissakin aiheissa ilmentyen esimerkiksi väreissä ja sommittelun leijonamaisessa rentoudessa, sekä jatkuva muutosliike tyylien kentällä. Tyypillistä on myös taidehistorian kuvaston hyödyntäminen nautinnollisen kuvan aikaansaamiseksi. Kuvailinoillaan Saukkonen kokee yhdistyvänsä taiteen historiaan omalla panoksellaan.

– En ole ollut itseriittoinen tyyppi, minun on täytynyt nähdä paljon kaikenlaista taidetta livenä, matkustaa ja nähdä erilaisia kulttuureja ja imeä asioita itseeni. Olen pyrkinyt aina uusiutumaan, jotta säilyisin taiteellisesti hengissä. 90-luvulla kyllästyin 80-luvun menestyksekkäihin isopäämaalauksiini, ja aloin tehdä abstraktimpaa. Se oli siinä vaiheessa hyvin vapauttavaa. Olen aina tehnyt taidetta hyvin vakavasti, mutta on samalla totta, että olen sallinut teoksissa tietyn leppoisuuden.

Jotkut teemat ovat kulkeneet Saukkosella mukana jo pitemmän aikaa. Eräs sellainen on luuranko-kuvus-

to, joka tuoreessa sarjassa yhdistyy kuvailinoin baskin Caravaggion (1571-1610) maalauksista.

– Luurankoni ovat aika eläviä: kuka tanssii, kuka luennoi. Hahmoina ne ovat vapaita iästä ja sukupuolesta. Koen, että niissä on syvältä tulevaa mustaa naurua. Caravaggiossa minua viehättää huikea valokäsitys, chiaroscuro, sekä tämän modernismin esi-isän rohkea sommittelu, joka jatkuu kuvarajauksen ulkopuolelle.

Rakkauden vegaanit

Noin 15 vuoden ajan kuvailinana on toistuvasti ollut myös aitoja kanavakirjontatöitä. Saukkonen etsii kirpputoreilta näitä uniikkeja, sodan jälkeisinä vuosikymmeninä hyvin suosittuja käsitöitä. Rovaniemellekin tullessaan hän kävi välittömästi läpi kaikki kirpputorit löytöjen toivossa. Taiteilija sitten liimaa pienet käsityöt maalauskanakalleen ja alkaa rakentaa omaa maalaustaan. Kuten Caravaggio-lainoissa, näissäkin teoksissa on kyseessä kahden taiteilijan välinen vuoropuhelu.

Tuorein kanavakirjontatöitä hyödyntävä maalaus sarja on ollut esillä Saukkosen näyttelyssä Arktikumissa Galleria Valossa. Sarjan nimi on Vegetarians of Love, jonka taiteilija suomentaa suurpiirteisesti Rakkauden vegaanit. Teokset ovat Saukkoselle epätavallisen pienikokoisia ja ohuesti maalattuja.

– Niissä olevissa kirjontatöissä on mies ja nainen vähintäänkin semiromanttisessa suhteessa. Kuvasto on vanhaa rokokoo-tyyliä: miehellä ponihäntä, pohjesukat ja jakku, rouvalla silkkihattu. Nimi Vegetarians of Love on vinoa naiivia huumoriani – romanttinen rakkaus kun kumminkin on myös lihallista luonteeltaan. Olen sitten maalannut intohimoisia tunnetilamaisia siihen pariskunnan ympärille.

Saukkonen jättää kirjontatyön olemuksen maalauksiinsa selkeästi näkyviin, jotta kahden tekijän ja kulttuurin vuoropuhelu saisi tilaa. Yleisöpalautte on ollut tästä oivalluksesta yleensä sangen riemastunutta. ●